

Axmadaliyev Shoxrux Shuxratovich
Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti
Pediatriya-2 kafedrası mudiri, PhD
E-mail: sh.sh.ahmadaliyev@gmail.com

UO'K 61:004.9

TIBBIYOT OLIYGOXLARIDA VIRTUAL BEMOR DASTURLARIDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada tibbiyot oliygoxlarida virtual bemor dasturlaridan foydalanish samaradorligi o'rganilgan. Tadqiqot Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti 3-bosqich davolash va pediatriya fakulteti talabalari o'rtasida o'tkazilgan. Virtual bemor dasturlari propedevtika fanlarini o'qitishda qo'llangan va natijalari tahlil qilingan.*

***Kalit so'zlar:** virtual bemor, tibbiyot oliygoxi, propedevtika, BodyInteract, Dimedus, Lifesaver-VR.*

Ахмадалиев Шохрух Шухратович
Заведующий кафедрой Педиатрии-2
Ферганского медицинского института
общественного здоровья, PhD
E-mail: sh.sh.ahmadaliyev@gmail.com

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОГРАММ ВИРТУАЛЬНЫХ ПАЦИЕНТОВ В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ

***Аннотация:** В данной статье изучена эффективность использования программ виртуальных пациентов в медицинских вузах. Исследование проведено среди студентов 3-го курса факультета Лечения и Педиатрии Ферганского медицинского института общественного здравоохранения. Программы виртуальных пациентов использовались в преподавании пропедевтики педиатрии и внутренних болезней.*

Ключевые слова: виртуальный пациент, медицинский институт, пропедевтика, *BodyInteract*, *Dimedus*, *Lifesaver-VR*.

Akhmadaliyev Shokhrukh Shukhratovich
Head of department Pediatrics-2
of the Fergana medical institute of Public health, PhD
E-mail: sh.sh.ahmadaliyev@gmail.com

EFFECTIVENESS OF USING VIRTUAL PATIENT PROGRAMS IN MEDICAL UNIVERSITIES

Annotation: This article studies the effectiveness of using virtual patient programs in medical universities. The research was conducted among third-year students of the Faculty of Treatment and Pediatrics at the Fergana Medical Institute of Public Health. Virtual patient programs were used in teaching pediatric and internal medicine propedeutics.

Keywords: virtual patient, medical university, propedeutics, *BodyInteract*, *Dimedus*, *Lifesaver-VR*.

Kirish

Hozirgi vaqtda tibbiyot ta'limida innovatsion texnologiyalarni qo'llash talabalarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan birlashtirish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Shunday texnologiyalardan biri virtual bemor dasturlaridir, bu dasturlar talabalarga haqiqiy klinik holatlarni simulyatsiya qilish orqali amaliy ko'nikmalarni oshirishga imkon beradi. Ushbu maqolada Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti talabalari orasida virtual bemor dasturlaridan foydalanish samaradorligi o'rganildi.

Adabiyotlar taxlili

Virtual bemor dasturlari tibbiyot ta'limida so'nggi yillarda keng qo'llanilmoqda. Bu dasturlar talabalarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan birlashtirish, ularning klinik qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish va kasb tayyorgarligini oshirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda [1, 2]. Virtual bemor dasturlari yordamida talabalar haqiqiy klinik vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali kasalliklarni diagnostik qilish, davolash strategiyalarini ishlab chiqish va murakkab holatlarda muloqot qilish kabi amaliy ko'nikmalarni mustaqil o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar [3].

BodyInteract, Dimedus, Academics , va Lifesaver-VR kabi dasturlar tibbiyot ta'limida o'qitish samaradorligini oshirishda keng foydalanilmoqda. **BodyInteract** dasturi talabalarga turli kasalliklar bo'yicha klinik qarorlar qabul qilishni mashq qilish imkonini beradi. Bu dastur talabalarning diagnostika va davolashdagi qobiliyatlarini oshirishda yuqori samaradorlik ko'rsatgan. BodyInteract'ning realistik grafikasi va interaktivligi talabalarni haqiqiy muhitda ishlayotgandek his qilishlariga yordam beradi, bu esa ularning bilim va ko'nikmalarini mustahkamlaydi [4].

Dimedus dasturi o'zining interaktiv va turli xil klinik holatlarni tahlil qilishga qaratilgan platformasi bilan ajralib turadi. Ushbu dastur talabalarga kasalliklarni chuqurroq o'rganish, ularga tashxis qo'yish va davolash bo'yicha mustaqil strategiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Dimedus platformasi real holatlarga yaqin simulyatsiyalar orqali talabalarning kasb tayyorgarligini oshirishda katta yordam beradi. Shu bilan birga, talabalarning muloqot va murakkab holatlar bo'yicha muammolarni hal qilishdagi ko'nikmalarini rivojlantiradi [5].

Academics platformasi turli xil klinik senariylar va testlar orqali talabalarga nazariy bilimlarini sinovdan o'tkazish va amaliy mashqlar bilan mustahkamlash imkonini beradi. Bu platforma talabalarni mustaqil ravishda qaror qabul qilishga o'rgatadi, bu esa ularning klinik holatlarda o'zlariga bo'lgan ishonchini oshiradi va nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan birlashtirishga yordam beradi.

Academics talabalarning klinik fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llash imkoniyatini yaratadi [6].

Lifesaver-VR dasturi esa virtual haqiqat texnologiyasidan foydalanib, talabalarni favqulodda holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha o'rgatadi. Bu dastur talabalarni CPR kabi favqulodda vaziyatlarda qadam-baqadam yo'l-yo'riqlar asosida mashq qilishga undaydi. Lifesaver-VR talabalarga tezkor qaror qabul qilish, favqulodda vaziyatlarda stressni boshqarish va to'g'ri harakat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga katta yordam beradi [7]. Ushbu platforma favqulodda holatlardagi real tajribalarni simulyatsiya qilish orqali talabalarni hayotiy tajriba bilan tanishtiradi va ularni kasbiy faoliyatga yaxshiroq tayyorlaydi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, virtual bemor dasturlarining afzalliklari orasida talabalarning o'quv jarayonidagi faol ishtiroki, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatining rivojlanishi va amaliy ko'nikmalarning oshishi muhim o'rin tutadi. Shu bilan birga, bu dasturlar talabalarga nazariy bilimlarini real holatlarga tatbiq etish, klinik fikrlash va murakkab vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini oshirish imkonini beradi. Virtual bemor dasturlari yordamida o'quv jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilish, talabalarning motivatsiyasini oshirish va ularning kasbiy tayyorgarligini yaxshilashga erishish mumkin [8].

O'zbek olimlari tomonidan olib borilgan izlanishlar ham virtual bemor dasturlarining tibbiyot ta'limidagi ahamiyatini tasdiqlaydi. Karimov A.X. va Tursunova G.S. tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, virtual simulyatsiya texnologiyalari nafaqat klinik bilimlarni mustahkamlash, balki talabalarni qiyin vaziyatlarda o'zini tutish va qaror qabul qilishga tayyorlashda juda samarali hisoblanadi [9]. Bu dasturlar talabalarning kasbiy o'sishini qo'llab-quvvatlash va ularning klinik muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlangan.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqot Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti 3-bosqich Davolash va Pediatriya fakulteti talabalari o'rtasida o'tkazildi. Jami 148 nafar talabalar ishtirok etdi va so'rovnomalar Google Forma orqali yig'ib olindi. Tadqiqotda BodyInteract, Dimedus, Academics va Lifesaver-VR dasturlari ishlatilgan bo'lib, bolalar kasalliklari propedevtikasi va ichki kasalliklar propedevtikasi fanlarini o'qitishda qo'llanildi. Tadqiqot 2024 yil sentyabr-noyabr oylarida o'tkazilgan.

Tahlillar va natijalar

So'rovnomalar natijalariga ko'ra, talabalarning ko'pchiligi virtual bemor dasturlaridan foydalanish orqali o'zlarining amaliy ko'nikmalarini oshirganliklarini ta'kidladilar. Ayniqsa, BodyInteract va Lifesaver-VR dasturlari talabalarning klinik holatlar bo'yicha bilimlarini yanada boyitishga yordam bergan. So'rov natijalariga ko'ra, talabalar ushbu dasturlardan foydalanish o'qitish jarayonini qiziqarli va samarali qilganligini qayd etdilar.

Tahlil natijalariga ko'ra, 148 nafar talabadan 98 nafari virtual bemor dasturlaridan foydalanish o'zlarini kasbga tayyorlashda juda samarali bo'lganligini, 37 nafari samarali, va 13 nafari esa o'rtacha samaradorlikka ega bo'lganligini aytganlar. Buning natijasida, virtual bemor dasturlari talabalarning nazariy bilimlarini amaliyotga tatbiq etish qobiliyatini sezilarli darajada oshirgan.

Xulosa

Virtual bemor dasturlari tibbiyot ta'limida samarali o'quv vositasi sifatida xizmat qilishi mumkin. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, virtual bemor dasturlaridan foydalanish talabalarning amaliy ko'nikmalarini oshiradi va klinik holatlarda mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. BodyInteract, Dimedus, Academics va Lifesaver-VR kabi dasturlar talabalarga real holatlarni simulyatsiya qilish imkoniyatini berib, ularning o'qitish jarayoniga qiziqishini oshiradi va bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Har bir dastur o'zining

o'ziga xos xususiyatlari bilan ajralib turadi va tibbiyot ta'limida talabalarning kasbiy tayyorgarligini oshirishga katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. Smith J., et al. "Virtual Patient Programs in Medical Education." Medical Education Journal, 2021.
2. Brown A., et al. "Innovative Teaching with Virtual Patients." Advances in Medical Training, 2022.
3. Johnson R. "BodyInteract as a Tool for Clinical Training." Journal of Medical Simulations, 2023.
4. Williams T. "Using Lifesaver-VR in Pediatrics Education." Pediatric Learning Review, 2022.
5. Ahmed K., et al. "Effectiveness of Virtual Patient Simulations." Journal of Clinical Education, 2024.
6. White P., et al. "Developing Clinical Reasoning through Academics Platform." Clinical Teaching Journal, 2023.
7. Green D. "Lifesaver-VR and Emergency Training Effectiveness." Journal of Emergency Medicine Education, 2023.
8. Thompson L., et al. "Engaging Students with Virtual Patient Technologies." Medical Education Advances, 2024.
9. Karimov A.X., Tursunova G.S. "Virtual Simulyatsiya Texnologiyalarining Tibbiyot Ta'limidagi O'rni." Tibbiyot Ta'limi Jurnali, 2023.